

окупованій території, а також добровільна участь громадянина України в незаконних збройних чи воєнізованих формуваннях, створених на тимчасово окупованій території.

Суб'єкт – лише громадянин України, що досяг 16 років. Саме цим елементом ми можемо відмежувати статтю 111¹ від статті 114 Шпигунство, де суб'єктом виступає лише іноземець або особа без громадянства. Можна також зробити примітку що стаття 111² Пособництво державі-агресору також передбачає можливість здійснення дій як громадянином України, іноземцем так і особою без громадянства, крім громадян країни-агресора. **Суб'єктивна сторона** – прямий умисел адже особа розуміє, що її дії призводять до шкоди безпеки та інтересам України, передбачає суспільно-небезпечні наслідки своїх дій та бажає їх настання.

Стаття містить одну **кваліфікаційну ознаку** щодо пункту 5 – здійснення роботи саме у адміністративній сфері та пункту 7 – добровільне зайняття посади в незаконних судових і правоохоронних органах окупаційної влади, якщо дані дії призвели до загибелі людей або настання інших тяжких наслідків (шкода, що в одну тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян).

Але заохочувального пункту стаття не передбачає.

Робимо висновок, що знання своїх обов'язків є не менш важливим ніж знання своїх прав, ми звикли захищати себе у разі протиправних дій, але забуваємо що в нас як громадян є певні обов'язки перед державою. Формування сильної і непохитної громадянської позиції, любові до своєї держави повинно починатися з раннього дитинства і плекатися усе життя, щоб у майбутньому мінімізувати випадки зради, колабораційної діяльності або пособництва державам-агресорам.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність» від 3 березня 2022 року № 2108-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2108-20#Text>.

Джаман Анастасія Іванівна,
курсант 2-го курсу ННІ № 3 Національної
академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

доцент кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

Мостепанюк Л. О.

ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Будь-яке порівняльно-правове дослідження здійснюється з метою вивчення та співставлення принципів побудови структури Кримінального кодексу України (далі – КК), який є основним і єдиним джерелом кримінального права України, з

положеннями кримінального законодавства зарубіжних країн. В результаті певних запозичень з положень зарубіжного законодавства і подальших реформ кримінального законодавства України, суспільство отримає якісне законодавство, засноване на загальновизнаних міжнародних нормах і принципах.

Кримінальне законодавство романо-германської правової сім'ї або, інакше кажучи, сім'ї континентального права, умовно поділяється на дві підгрупи: романську, до якої відноситься законодавство таких держав, як Франції, Італії, Люксембургу, Бельгії і суто германську, до якої прийнято відносити законодавство таких держав як Німеччини, Австрії, Угорщини. Необхідно зазначити, що цей тип кримінально-правової системи сформувався як результат рецепції римського права на основі праць учених європейських університетів XII ст. [1]. З цього випливає, що терміни римського права стали в багатьох країнах загальновизнаними й через це у подальшому, поєднуючись із безпосередніми ідеями природного права, сприяли уніфікації як європейського, так і міжнародного законодавства. Особливістю романо-германської кримінально-правової системи є визнання Кримінального кодексу основним (або єдиним) джерелом кримінального права [2]. Звернімо увагу на вищесказане, схожа риса притаманна кримінальному законодавству України.

Ми маємо на меті проаналізувати та порівняти поняття й ознаки кримінального правопорушення у кримінальному законодавстві України та країн романо-германської правової системи. Згідно ч. 1 ст. 11 КК, кримінальним правопорушенням є суспільно-небезпечне протиправне, винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом кримінального правопорушення. Ознаками кримінального правопорушення є: 1) суспільна небезпечність; 2) протиправність; 3) наявність вини у формі умислу чи необережності; 4) наявність суб'єкта кримінального правопорушення [3].

У чинному КК Франції загальне визначення поняття кримінального правопорушення (злочину/злочинного діяння) відсутнє, хоча можна вирізнити ознаки протиправного діяння, а саме: 1) тяжкість злочинного діяння (ст. 111-1 КК Франції); 2) винність (ст. 121-3 КК Франції); 3) вік кримінальної відповідальності (ст. 122-8 КК Франції). Відповідно до ст. 111-1 КК Франції існує класифікація злочинних діянь за їх характером: 1) загально-кримінальні; 2) політичні; 3) військові [4]. Так, у теорії французького кримінального права немає ані чіткого єдиного поняття злочинного діяння, ані спільної думки стосовно його ключових ознак і структурних елементів. Хоча в теорії французького кримінального права існує найбільш чітке й ґрунтовне визначення злочинного діяння – це дія або бездіяльність, передбачена й карана кримінальним законом за вину його виконавця, які не можна виправдати втіленням якого-небудь права [4].

У Нідерландах, Італії, Австрії злочинні діяння поділяються на злочин і проступок, а в іспанському КК (ст. 13) встановлено поділ злочинів на види: тяжкі та менш тяжкі. У Швейцарії залежно від тяжкості виділяють три види злочинних діянь, а саме: 1) злочин; 2) проступок; 3) порушення [5]. У КК Бельгії проступки не відділені від злочинів, і норми відповідальності не виділені в окрему структурну частину [5]. Отже, розмежування злочину та проступку за

кримінальним законодавством Бельгії відбувається за критерієм покарання, а інших критеріїв розмежування цих правопорушень КК Бельгії не містить.

У кримінальному праві України, згідно ч. 3 ст. 12 КК, злочини поділяються на нетяжкі, тяжкі та особливо тяжкі, до того ж класифікують їх відповідно до ч. 1 ст. 12 КК України на кримінальні проступки і злочини.

Отже, в результаті проведення порівняльно-правового аналізу кримінального законодавства України та країн-представників романо-германської правової сім'ї, в контексті розуміння кримінального правопорушення було виявлено загальні та спільні риси кримінально-правового регулювання суспільних відносин у сфері кримінального законодавства, а також проаналізовано та порівняно поняття та ознаки кримінального правопорушення.

Список використаних джерел

1. Історія цивілізацій. URL: <http://www.mestectvo.com/istoriya-ukraini/kyivska-rus.html>.

2. Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: матеріали XIV регіональної науково-практичної конференції, 06.02.2008 р. Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2008. URL: <https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/03/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%8F-2008.pdf>.

3. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 року. *Відомості Верховної Ради*. 2001. № 25–26. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

4. Станіч В. С. Кримінальний кодекс Франції : Вид. ОБК. Київ, 2017. 348 с. URL: <https://owk.com.ua/wa-data/public/site/data/zmist/28.pdf>.

5. Чиркова Т. І. Спільні й відмінні риси поняття кримінального проступку та злочину в Україні та країнах ЄС: URL: file:///C:/Users/Home%20pc/Downloads/p302_304.pdf.

Задорожний Олександр Павлович,
ад'юнкт відділу аспірантури
та докторантури Національної академії
внутрішніх справ

БОРотьБА УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНОЮ КРИМІНАЛЬНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ З ОГЛЯДУ НА СПІВРОБІТНИЦТВО З ЄВРОПОЛОМ

В зв'язку з прагненням України стати частиною Європейської спільноти, а також тим, що однією із умов вступу до Європейського союзу є спільне об'єднання зусиль в боротьбі з міжнародною кримінальною злочинністю, національні правоохоронні органи націлені на зміцнення міжнародного співробітництва з правоохоронними інституціями Європейського союзу.

Налагодження тісних міжнародних стосунків у різних галузях створили реальні умови для формування співпраці правоохоронних органів країн Європи, зокрема у сфері оперативно-розшукової діяльності з протидії злочинності. Саме таким органом, який координує дану діяльність у цій сфері є спеціалізований орган Європейського союзу – Європол.